

Získáno budů:

1. Rozhodněte o pravdivosti (P) nebo nepravdivosti (N) následujících tvrzení. V případě nepravdivého tvrzení svoji odpověď zdůvodněte (5 b.):

- a) Malnutrice je vždy způsobena nedostatkem sacharidů, proteinů či lipidů.
- b) „Éčka“ mají na lidské zdraví jen negativní dopad, a proto bychom se jim měli vyhýbat.
- c) Vyšší příjem vitaminů rozpustných v tucích než je doporučeno člověku neškodí.
- d) Lepek, je pro člověka lehce stravitelný glykoprotein rostlinného původu.
- e) Strava rostlinného a živočišného původu se od sebe liší například aminokyselinovým složením proteinů.

2. Přiřaď chemickou látku k její charakteristice (3,5 b.):

1) Tanin	a) Blokuje nervové buňky zodpovědné za pocit únavy, je obsažen v kakaových bobech.
2) Kapsaicin	b) Zodpovědný za trpkou chuť červeného vína.
3) Antokyan	c) Voňavá a nasládlá látka přidávaná do mléčné čokolády.
4) Kofein	d) Svým působením na smyslové buňky navozuje pocit pálení.
5) Vanilin	e) Rostlinný pigment zodpovědný za rudou barvu vína.
6) Teobromin	f) Blokuje nervové buňky zodpovědné za pocit únavy, je obsažen v kávě.
7) Gluten	g) Obsažen ve světlém pečivu, ve vodě tvoří zesíťované struktury.

3. Uvedte příklad alespoň tří konkrétních látek, které musí člověk přijímat v potravě. Proč tomu tak je? (2,5 bodu)**4. Proč se do potravin přidávají aditiva? Vyjmenujte alespoň tři skupiny aditiv v potravinách. (2 body)****5. Pečlivě si přečti následující výňatek z článku o nebezpečných jogurtech. Které zásadní informace v textu chybí? Jakým způsobem bychom mohli podobná tvrzení ověřit? (3 body)**

(...) V Moskvě došlo k mnoha případům, kdy lidé vedoucí zdravý způsob života byli nakonec hospitalizováni. Mnozí z těchto pacientů byli diagnostikováni s pankreatolýzou. Po dotazu na jejich jídelníček řekli, že konzumovali jogurtové nápoje Danone, jako Actimel a další. Pankreatolýza je velmi nebezpečná nemoc, která ničí slinivku. Na tomto faktu není nic překvapivého. Actimel, jako mnoho dalších produktů Danone, obsahuje E1442 – geneticky modifikovaný kukuřičný škrob, zahušťovadlo. Geneticky modifikované typy škrobů mají velké molekuly. Chemici, kteří takové látky vyrábí, říkají, že je nemožné předpovědět, jak se budou tato molekulární monstra chovat v lidském těle. Faktem je, že moderní medicína nyní musí pouze umožnit předpokládat, že takové škroby útočí na slinivku lidské bytosti. (...)

Řešení kontrolního test: Biochemie potravin

1. Rozhodněte o pravdivosti (P) nebo nepravdivosti (N) následujících tvrzení. V případě nepravdivého tvrzení svoji odpověď zdůvodněte (5 b.):

- f) Malnutrice je **vždy** způsobena nedostatkem sacharidů, proteinů či lipidů. **N** - Malnutrice může být způsobena i nedostatkem vitaminů, jelikož přímo ovlivňují energetický metabolismus buněk.
- g) „Éčka“ mají na lidské zdraví **jen negativní** dopad, a proto bychom se jim měli vyhýbat. **N** – většina aditiv má na zdraví člověka **neutrální vliv**. Některá z aditiv můžeme považovat i za prospěšná (kyselina askorbová, karoteny, glycin,...)
- h) Vyšší příjem vitaminů rozpustných v tucích než je doporučeno člověku **neškodí**. **N** – nadměrný příjem vitaminů rozpustných v tucích může vyvolat hypervitaminózu, tedy závažné zdravotní poruchy, které mohou vést až ke smrti člověka.
- i) Lepek, je pro člověka lehce stravitelný glykoprotein rostlinného původu. **N** – lepek je pro člověka **nestravitelný, postrádáme k tomu potřebné enzymy**.
- j) Strava rostlinného a živočišného původu se od sebe liší například aminokyselinovým složením proteinů. **P**

2. Přiřaďte chemickou látku k její charakteristice (3,5 b.):

1) Tanin	→	a) Blokuje nervové buňky zodpovědné za pocit únavy, je obsažen v kakaových bobech.
2) Kapsaicin	→	b) Zodpovědný za trpkou chuť červeného vína.
3) Antokyan	→	c) Voňavá a nasládlá látka přidávaná do mléčné čokolády.
4) Kofein	→	d) Svým působením na smyslové buňky navozuje pocit pálení.
5) Vanilin	→	e) Rostlinný pigment zodpovědný za rudou barvu vína.
6) Teobromin	→	f) Blokuje nervové buňky zodpovědné za pocit únavy, je obsažen v kávě
7) Gluten	→	g) Obsažen ve světlém pečivu, ve vodě tvoří zesíťované struktury.

3. Uveďte příklad alespoň tří konkrétních látek, které musí člověk přijímat v potravě. Proč tomu tak je? (2,5 bodu)

vitaminy – vitaminy rozpustné v tucích i ve vodě (A, B-komplex, C, D, E, ...)
esenciální aminokyseliny – valin, leucin, isoleucin, lysin, threonin, methionin, fenylalanin, tryptofan, arginin, histidin .
Tyto látky neumí lidské tělo syntetizovat *de novo*.

4. Proč se do potravin přidávají aditiva? Vyjmenujte alespoň tři skupiny aditiv v potravinách. (2 body)

prodlužují trvanlivost potravin nebo zlepšují jejich vůstnosti (vzhled, vůni, chuť, ...)
řadíme sem například konzervanty, barviva, antioxidanty, zahušťovadla, sladidla, plnidla atd.

5. Pečlivě si přečti následující výňatek z článku o nebezpečných jogurtech. Které zásadní informace v textu chybí? Jakým způsobem bychom mohli podobná tvrzení ověřit? (3 body)

(...) V Moskvě došlo k mnoha případům, kdy lidé vedoucí zdravý způsob života byli nakonec hospitalizováni. Mnozí z těchto pacientů byli diagnostikováni s pankreatolýzou. Po dotazu na jejich jídelníček řekli, že

konzumovali jogurtové nápoje Danone, jako Actimel a další. Pankreatolýza je velmi nebezpečná nemoc, která ničí slinivku. Na tomto faktu není nic překvapivého. Actimel, jako mnoho dalších produktů Danone, obsahuje E1442 – geneticky modifikovaný kukuřičný škrob, zahušťovadlo. Geneticky modifikované typy škrobů mají velké molekuly. Chemici, kteří takové látky vyrábí, říkají, že je nemožné předpovědět, jak se budou tato molekulární monstra chovat v lidském těle. Faktem je, že moderní medicína nyní musí pouze umožnit předpokládat, že takové škroby útočí na slinivku lidské bytosti. (...)

Chybí – zdroje! Odkaz na zprávu o hospitalizaci v Moskevské nemocnici či alespoň informace o tom, o kterou Moskevskou nemocnici se jedná. Chybí informace o tom, kteří chemici tyto údajně geneticky modifikované škroby vyrábí.

Onemocnění pankreatolýza neexistuje.

Jak a proč by škrob útočil na slinivku člověka?

„předpokládat fakt“ je významový oxymoron.

Informace můžeme ověřit vyhledáním pojmů v odborných publikacích či konzultací s odborníky, kteří se tímto tématem zabývají.

Bodové hodnocení a odpovídající známka – maximum 16 bodů:

16-15 bodů	1
14-12 bodů	2
11-9 bodů	3
8-6 bodů	4
5-0 bodů	5